

โรคหุ้หน้าหรวกและคู้มือแบบค้ด
กรอการเจ็บป่วยในศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กเบืองต้น

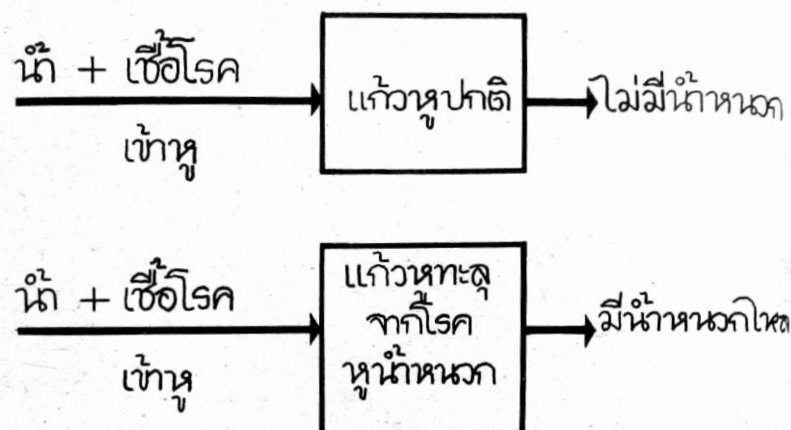


โรคหูน้ำหนวก


โรคหูน้ำหนวก


ไม่ใช่เกิดจากน้ำเข้าหู คนทั่วไปมักจะเข้าใจว่า หูน้ำหนวกเกิดจากน้ำเข้าหู ความจริงมิได้เป็นเช่นนั้นทั้งนี้เนื่องจากว่าหูชั้นนอก แยกจากหูชั้นกลางอย่างเด็ดขาด โดยมีเยื่อแก้วหูกั้นอยู่น้ำจากภายนอกจะไม่สามารถเข้าไปในหูชั้นกลางได้เลย ถ้าแก้วหูไม่เคยทะลุมาก่อน การที่น้ำเข้าหูแล้วเกิดมีน้ำหนวกไหล แสดงว่าเด็กคนนั้นเคยเป็นโรคหูน้ำหนวกมาก่อน แต่อาการของโรคสงบลงชั่วคราว แก้วหูที่เคยทะลุจากโรคนี้ยังไม่อาจสมานติดกันได้ เมื่อน้ำเข้าหู น้ำจากหูชั้นนอกจะผ่านรูทะลุแก้วหูเข้าไปในหูชั้นกลาง ทำให้เกิดการอักเสบของหูชั้นกลางใหม่ จึงทำให้มีน้ำหนวกไหลอีก ความจริงแล้ว โรคหูน้ำหนวกเรื้อรังเกือบทั้งหมด เกิดจากการอักเสบของลำคอ ส่วนบนและระบบหายใจส่วนต้นที่ลุกลามเข้าไปยังหูชั้นกลาง ผ่านทางท่อยูสเทเชีย นโรคต่าง ๆ เหล่านี้ ได้แก่ โรคหัด, ไซนัสอักเสบ, ไข้หวัด, ต่อมทอนซิลอักเสบ สุขภาพของเด็กก็มีส่วนสำคัญต่อการเกิดโรคหูน้ำหนวกด้วย เด็กที่เป็นโรคขาดอาหารสุขภาพไม่แข็งแรงและไม่ระมัดระวังรักษาความสะอาด จะมีภูมิคุ้มกันต้านต่อเชื้อโรคต่ำ และเป็นโรคนี้ได้ง่ายกว่าเด็กที่มีอนามัยสมบูรณ์


โรคหูน้ำหนวกเป็นโรคที่พบได้บ่อย ในเด็กนักเรียน ประมาณ 2% ของเด็กนักเรียนเป็นโรคนี้ และ 5% ของเด็กที่เป็นโรคนี้เป็นหูน้ำหนวกชนิดอันตราย โรคนี้มักจะไม่เกิดกับผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ที่เป็นโรคหูน้ำหนวกแสดงว่า เขาเป็นโรคนี้ตั้งแต่เด็ก และเป็นเรื้อรังกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ ลักษณะพิเศษของโรคนี้ ได้แก่ เป็นเรื้อรังกันคนละหลาย ๆ ปี และไม่มีอาการปวดหู (นอกจากจะมีโรคแทรกซ้อนเกิดขึ้น)




อาการของหูน้ำหนวก

 มีน้ำหนวกไหลจากหูชั้นกลาง เป็นอาการที่สำคัญที่สุด

 อาการปวด ถ้าเป็นหูชั้นกลางแบบเฉียบพลัน จะมีอาการปวดก่อนมีน้ำหนวกไหลจากหู และเมื่อน้ำหนวกไหลออกมาแล้วอาการปวดมักจะลดลง เนื่องจากแก้วหูมีรูทะลุให้น้ำหรือหนองไหลออกมาได้ อีกกรณีหนึ่งคือ การที่หูชั้นกลางอักเสบแบบเรื้อรัง คือมีแก้วหูทะลุอยู่แล้วมานานกว่า 3 เดือนเวลาที่มีการอักเสบมักไม่ค่อยมีอาการปวดหูมาก แต่จะพบว่า มีน้ำหนวกไหลออกจากหูชั้นกลางเท่านั้น

 การรับฟังเสียงหรือการได้ยินมักจะลดลง เนื่องจากมีแก้วหูทะลุแต่จะเสียการรับฟัง เท่าใด ขึ้นอยู่กับขนาดของแก้วหูที่ทะลุและระยะเวลาของการเป็นหูน้ำหนวก

สาเหตุที่ทำให้เกิดหูน้ำหนวก

 เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรียในหูชั้นกลาง อาจเกิดแบบเฉียบพลัน หรือเรื้อรังเป็นๆ หายๆ ได้ ถ้าเป็นหูน้ำหนวกแบบเฉียบพลันมักพบร่วมกับการเป็นหวัดหรือการทำงานที่ไม่ปกติของท่อปรับความดันที่ต่อระหว่างหูชั้นกลางและคอ เชื้อโรคสามารถผ่านจากคอเข้าสู่หูทางท่อนี้ ทำให้เกิดการอักเสบขึ้นในหูชั้นกลาง หนองที่เกิดขึ้นจะดันแก้วหูให้ทะลุและเป็นน้ำหนวกออกมาได้ เมื่อได้รับการรักษาจนการอักเสบทุเลาลง แก้วหูที่ทะลุจะสามารถปิดเองได้

ในบางภาวะแก้วหูไม่สามารถจะปิดเองได้ เช่น ในคนที่มีการอักเสบของหูชั้นกลางซ้ำแล้วซ้ำเล่า หรือร่างกายไม่แข็งแรง ถ้าแก้วหูมีรูทะลุมานานเกินกว่า 3 เดือน จะเรียกว่า หูน้ำหนวกแบบเรื้อรังซึ่งมี 2 ชนิดคือ

1 หูน้ำหนวกเรื้อรังชนิดไม่อันตราย ผู้ป่วยเหล่านี้จะมีปัญหาหูน้ำหนวกเป็นๆ หายๆ มักมีประวัติว่า น้ำเข้าหูที่ไร ปั่นหูที่ไร หรือเป็นหวัดครั้งใด จะมีน้ำหนวกเกิดขึ้นทุกครั้ง ทั้งนี้เพราะมีแก้วหูทะลุอยู่แล้ว เชื้อโรคสามารถเข้าไปในหูชั้นกลางตามน้ำที่ไม่สะอาดที่เข้าหู หรือจากไม้ หรือสำลีที่ไม่สะอาดที่เราใช้ปั่นหู และทำให้มีการอักเสบของเยื่อหูชั้นกลาง และมีน้ำหนวกเกิดขึ้นไหลผ่านช่องแก้วหูที่ทะลุอยู่ออกมาที่รูหูชั้นนอก

2 หูน้ำหนวกเรื้อรังชนิดอันตราย พวกนี้เป็นโรคหูน้ำหนวกที่จะก่อให้เกิดโรคแทรกซ้อนตามมาได้ ผู้ป่วยเหล่านี้มักจะมีน้ำหนวกที่มีกลิ่นเหม็นมาก และมักจะไหลไม่คอยหยุด ปัญหาแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้ ได้แก่ ปวดหูมาก เห็นภาพซ้อน ไข้สูง หน้าเบี้ยว หูหนวก มีฝีหลังหู ฝีในสมอง เยื่อหุ้มสมองอักเสบ เวียนศีรษะ ซึมลง คอแข็ง และชักได้

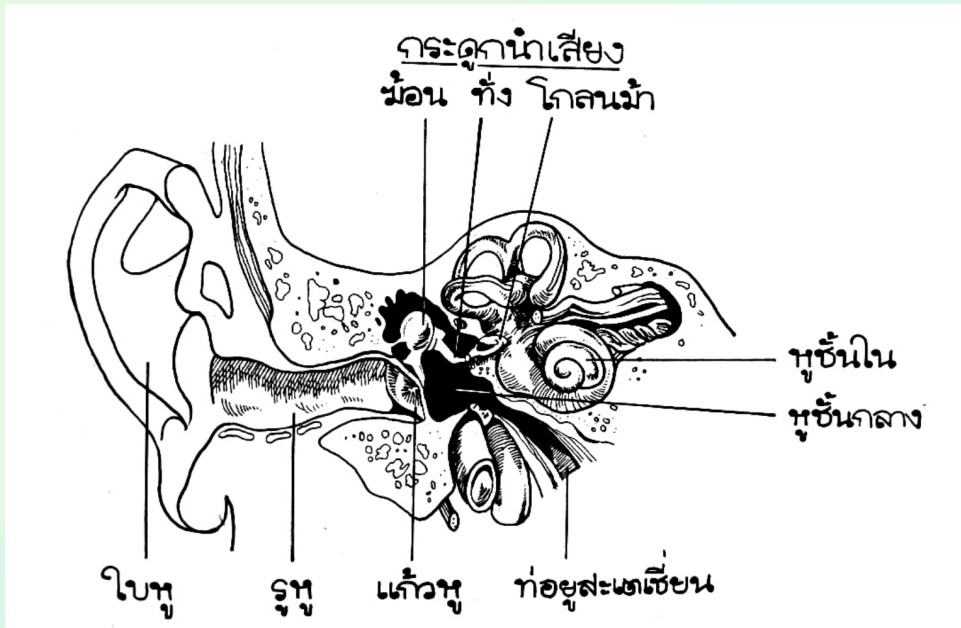
หูน้ำหนวกเรื้อรังชนิดอันตรายนี้ต้องได้รับการรักษาโดยรีบด่วนจากแพทย์หู คอ จมูก ซึ่งโดยมากจะต้องเป็นการผ่าตัดเพื่อแก้ไขอาการอักเสบให้หมดไป

โรคหูน้ำหนวกชนิดไม่อันตราย และ โรคหูน้ำหนวกชนิดมีอันตราย จาก การสำรวจโรคหูของโครงการ โสตพัทธ์ ของสมาคม โสต ศอ นาสิกแพทย์แห่งประเทศไทย พบว่า 5% ของเด็กที่เป็นโรคหูน้ำหนวกเรื้อรังเป็นชนิดอันตราย

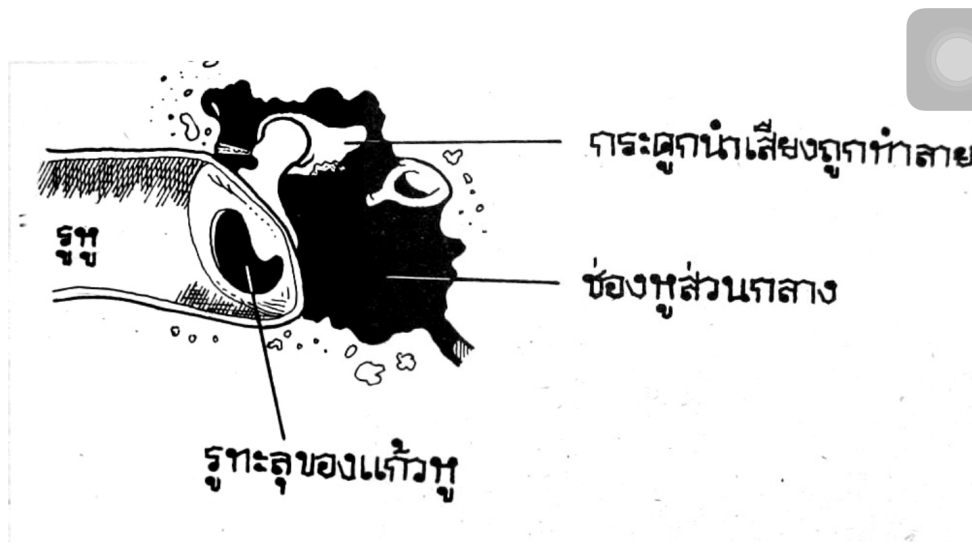
การสังเกต โรคหูน้ำหนวกชนิดไม่มีอันตราย และ โรคหูน้ำหนวกชนิดมีอันตรายมีดังนี้

โรคหูน้ำหนวกชนิดอันตราย	โรคหูน้ำหนวกชนิดไม่อันตราย
1. มีน้ำหนวกไหลไม่เคยหยุดเลย น้ำหนวกไหลทุกวัน และมีกลิ่นเหม็น	1. มีน้ำหนวกไหล เป็นๆหายๆบางครั้ง เป็นหนองเห็น บางครั้งไม่เหม็น
2. ไม่ว่าจะใช้ยาหยอดหูหรือกินยา น้ำหนวกไม่เคยหยุดไหลเลย แต่บางครั้งอาจจะลดลงบ้าง	2. ใช้ยาหยอดหู และกินยาปฏิชีวนะแล้ว น้ำหนวกจะหยุดไหลชั่วคราว
3. โรคหูน้ำหนวกชนิดนี้ไม่มีระยะสงบตัว จะมีน้ำหนวกทุกวัน ถ้าเป็นไข้เป็นหวัด น้ำหนวกจะมีมากขึ้นกว่าเดิม	3. ในระยะที่โรคสงบลงชั่วคราว(ไม่มีน้ำหนวกไหล)ถ้าไปแคะหูทำให้น้ำเข้าหู ทำให้น้ำเข้าหูหรือเป็นหวัด เป็นไข้ จะมีน้ำหนวกไหลอีก(ระยะสงบตัวนานหลายสัปดาห์ บางรายนานหลายปี)
4. บางคนหูตึงน้อย บางคนหูตึงมาก บางคนหูหนวกสนิท	4. อาการหูตึงเป็นไม่มาก บางคนจะรู้สึกหูตึงด้วยซ้ำไป
5. มักจะมีโรคแทรกซ้อนเกิดขึ้น บางอย่างอันตรายถึงตาย	5. มักจะไม่มีโรคแทรกซ้อน
6. แก้วหูทั้งหมดทะลุเป็นรูใหญ่ถึงขอบแก้วหู บางรายทะลุเฉพาะแก้วหูส่วนบน บางครั้งตรวจพบ โคเลสเตีย โทม่า (Cholesteatoma) และก้อนเนื้องอก	6. เมื่อตรวจด้วยกล้องส่องหูพบว่าแก้วหูทะลุเป็นรูกว้าง แต่ไม่ถึงขอบแก้วหู อาจจะมีน้ำหนวกข้างในหูหรือไม่ก็ได้
7. อาจจะมีฝีหลังหู และมีหนองเรื้อรัง และอาจมีอาการปากเปื่อย	7. ไม่มีฝีหลังหู ไม่มีอาการปากเปื่อย
8. เป็นชนิดอันตรายเสมอ	8. ถ้าทิ้งไว้ไม่รักษาอาจเปลี่ยนไปเป็นชนิดอันตรายได้ โดยมีอาการต่างๆ เช่นเดียวกับหูน้ำหนวกแบบอันตราย

รูปหูปกติ



แสดงแก้วหูทะลุ และกระดูกหูบางส่วนถูกทำลายจากโรคหูน้ำหนวก



การป้องกัน

ต้องป้องกันอย่าให้มีการอักเสบของหูชั้นกลาง พยายามรักษาตัวให้แข็งแรง อย่าให้เป็นหวัดบ่อย โดยการออกกำลังกาย และไม่ไปในที่แออัด

ถ้าเป็นหูน้ำหนวกเรื้อรัง มีแก้วหูทะลุ แต่รักษาจนน้ำหนวกแห้งก็รับการผ่าตัดปิดแก้วหู แต่ถ้ายังไม่พร้อมจะรับการผ่าตัดปิดเยื่อแก้วหูก็ต้องพยายามอย่าให้น้ำเข้าหู อย่าปั่นหู ถ้าเป็นหวัดให้รักษาแต่เนิ่นๆ เพื่อป้องกันการอักเสบของหูชั้นกลาง



ตัวอย่างเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นโรคหูน้ำหนวก



แบบคัดกรองอาการป่วยโรคหน้าหนวก

คำชี้แจง : โปรดกรอกข้อความหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ให้ชัดเจน

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-สกุล(ด.ช./ด.ญ.).....

วัน เดือน ปี เกิด.....อายุ.....ปี.....เดือน.....

ระดับชั้น.....วัน เดือน ปี ที่ประเมิน.....

2. อาการสงสัยของโรคหน้าหนวก

- มีน้ำหนวกไหลไม่เคยหยุดเลย น้ำหนวกไหลทุกวัน
- มีน้ำหนวกไหล เป็นๆหายๆบางครั้งเป็นหนอง
- มีกลิ่นเหม็น
- ไม่มีกลิ่นเหม็น
- มีฝีหลังหู
- มีหนองเรื้อรัง
- มีอาการปากเปื่อย
- มีอาการหูตึง
- มีโรคแทรกซ้อนเช่นเป็นไขหวัด
- มีอาการปวดหู

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจคัดกรอง

ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สมาชิกในกลุ่ม

- | | |
|--------------------------|----------|
| 1.นางสาวอาอิตะ เจะมุขอ | รหัส054 |
| 2.นางสาวแวนปีสะ มีนา | รหัส055 |
| 3.นางสาวสุไวยะห์ สุหลง | รหัส056 |
| 4.นางสาวมาเรียมานี ดีชา | รหัส 097 |
| 5.นางสาวนุรีดา แวยูโซ๊ะ | รหัส098 |
| 6.นางสาวนุรฮูดา เจะมะสอง | รหัส107 |
| 7.นางสาวซากิเราะะ ยะลาหะ | รหัส108 |

